

Graad **1**

'n Grootboek met kort stories

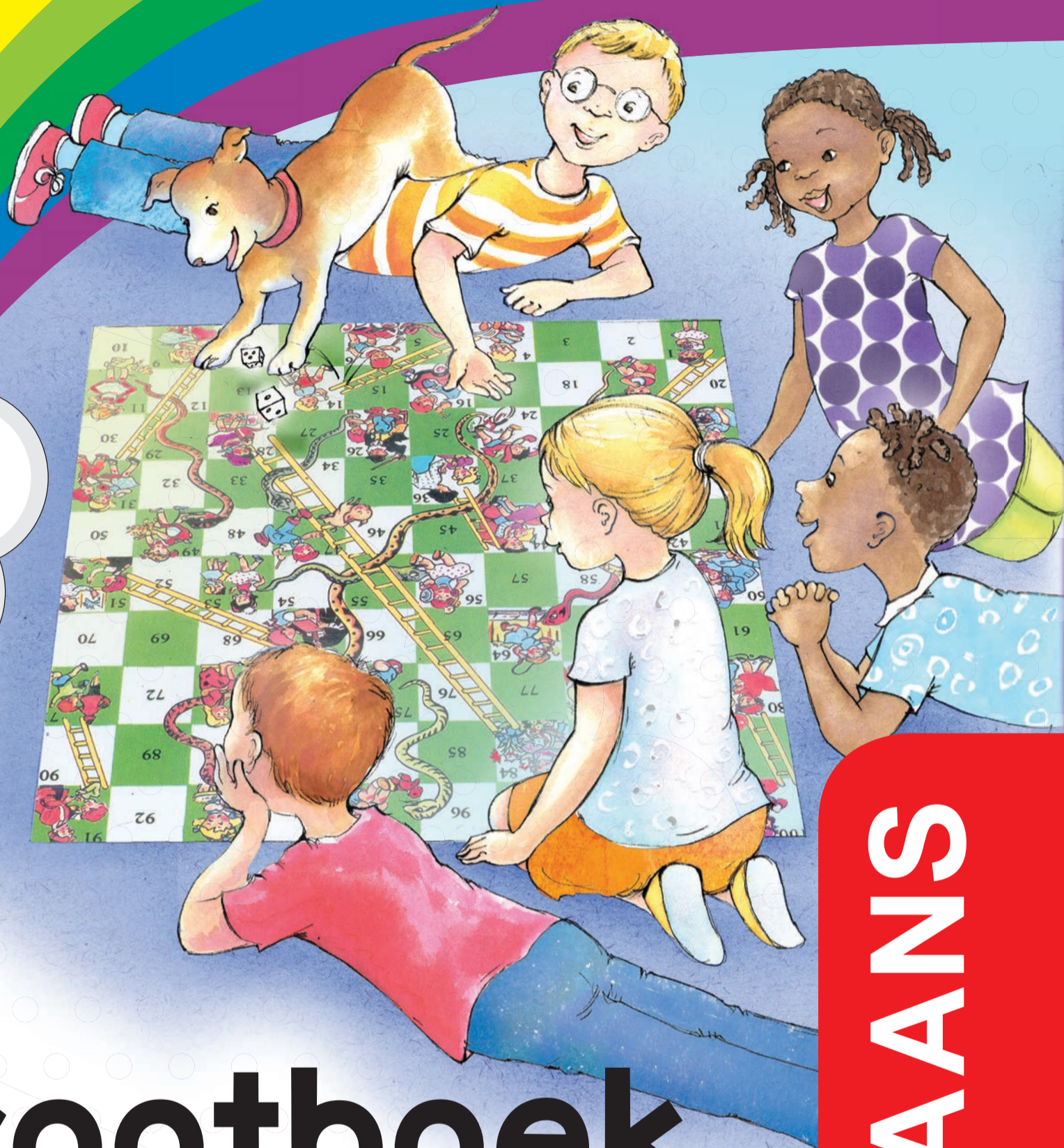


basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek

1

AFRIKAANS





Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

Stories in hierdie boek:



1 Ek kan lees



2 Veiligheid kom eerste



3 Pret in die klas



4 Ons gaan skool toe



5 Bongie se familie en vriende

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees. Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei



Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

Ek kan lees

Dit is my pet.
Dit is my das.
Dit is my rok.





Dit is my boek.
Dit is my pen.
Dit is my tas.



Dit is my ma.



Dit is my pa.

Dit is my kat.
Dit is my hond.





Dit is my vark.
Dit is my lam.



Dit is my tol.
Dit is my bal.
Dit is my teepot.





Ons moenie met elektrisiteit
speel nie. Ons moenie met
medisyne speel nie.



Ons moet oppas vir alles wat warm is.
Ons moenie aan warm goed raak nie.
Ons moenie met vuurhoutjies of
aanstekers speel nie.
Ons moenie met vuur speel nie.

Watter goed is warm?

Watter goed is soms warm?

Watter goed is nie warm nie?



Jabu teken graag.



Anita verf graag.

Bongi lees graag.



Danie hou daarvan om met boublokke te speel.

Jan skryf
graag.



Bettie hou daarvan om
vorms uit papier uit te
knip.



André speel graag met speelklei.
Nomsa hou van legkaarte.



Gert hou sommer van alles!



Jabu

Anita

Bongji



Danie

André

Ek is Bongji.

Dit is Anita, Danie, André en Jabu.

Dit is Ben, die skoolhond.

Ben is baie snaaks.

Ons hou daarvan om buite te speel.
Ons hardloop en spring graag.






Ons hardloop en speel buite.
Ons hou daarvan as dit warm is.
Ben speel ook graag buite.



Woef, woef, woef.

Ons sing saam.
Ben is onder die mat.
Ben laat ons lag.

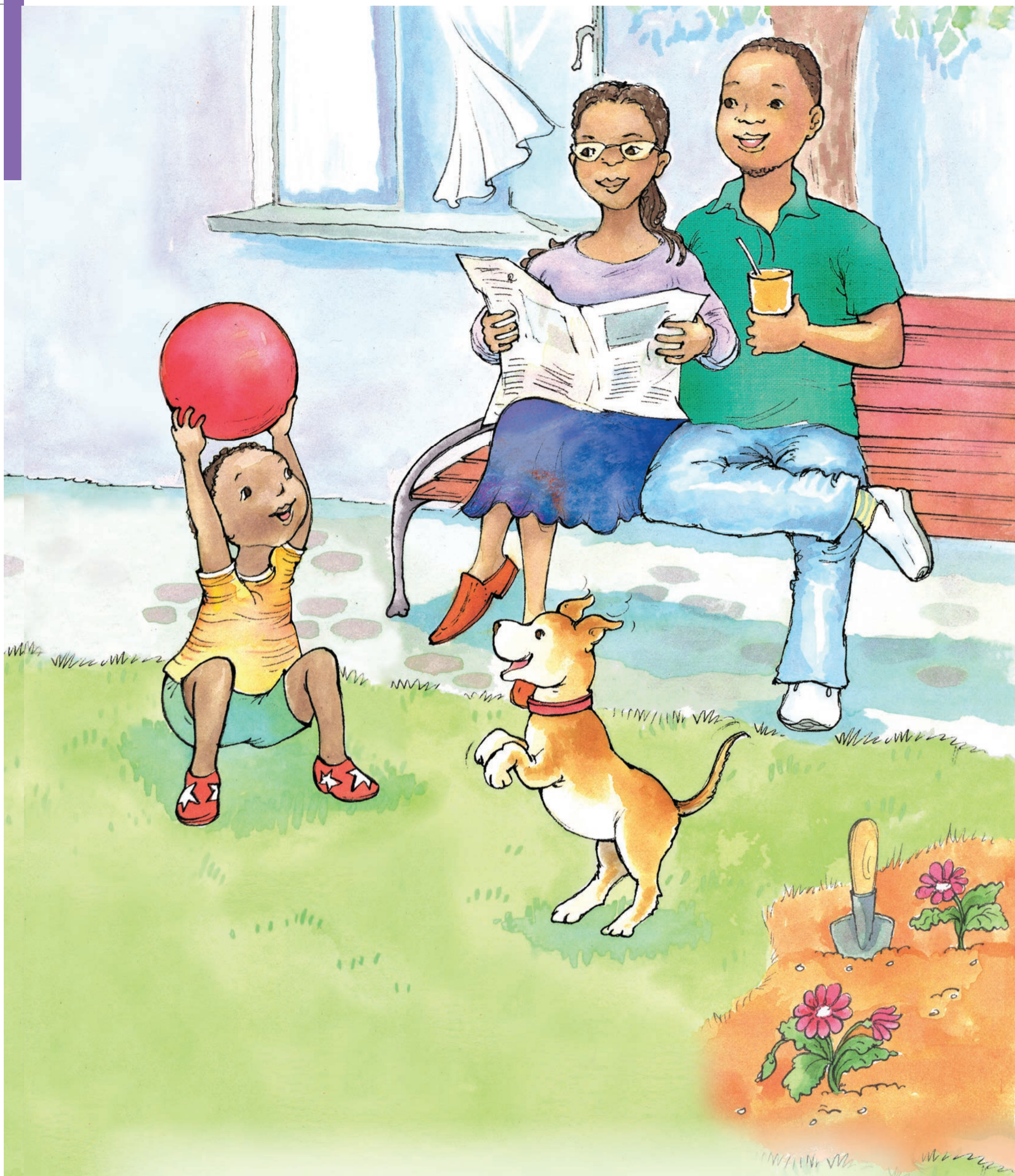


Nee, Ben, moenie in die
straat hardloop nie!

Ná skool gaan ons huis toe.
Ons kyk regs, links en dan weer regs.
Sodra dit veilig is, stap ons oor die
straat. As die robot rooi is, moet ons
wag. Dit is lekker om skool te gaan.

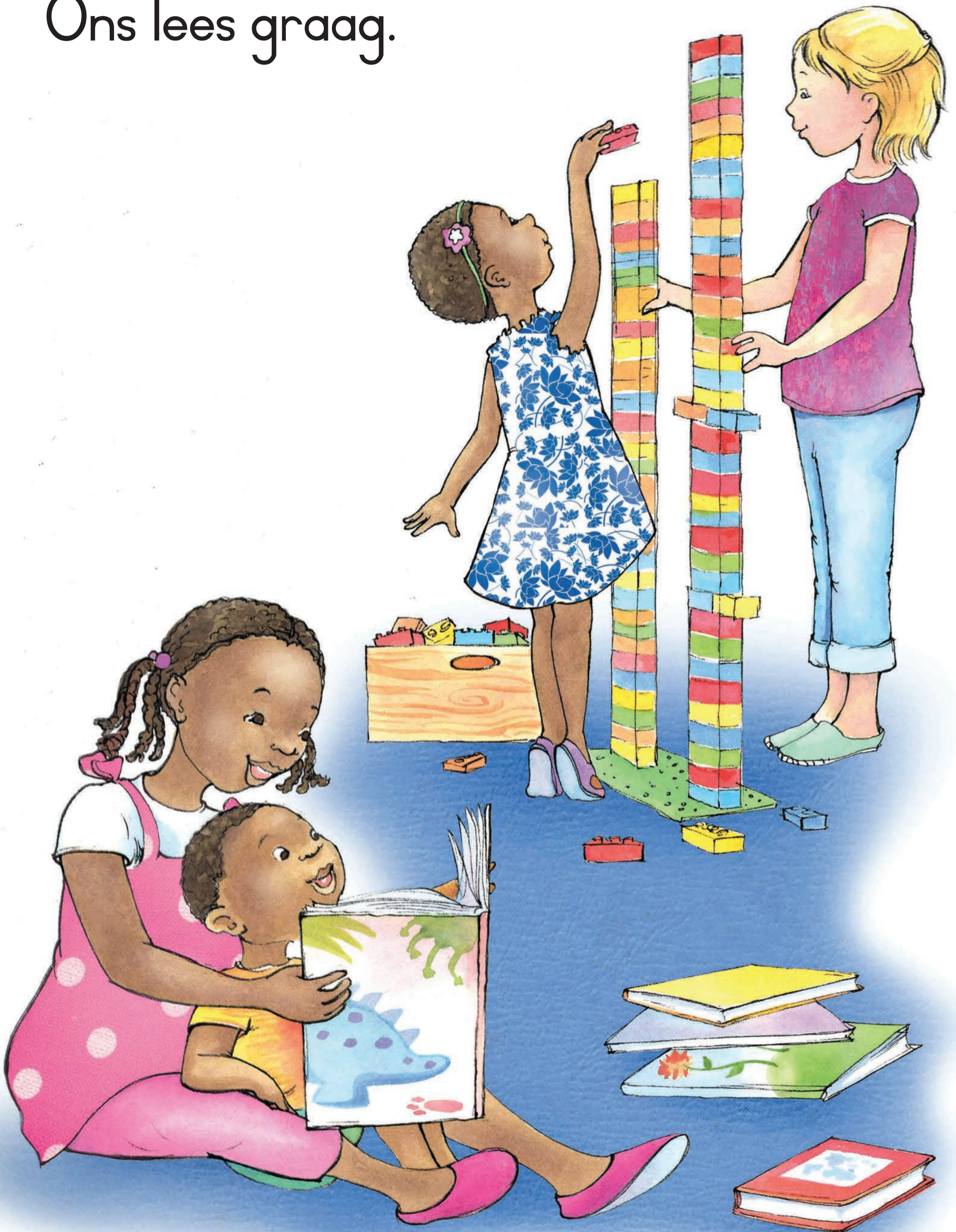


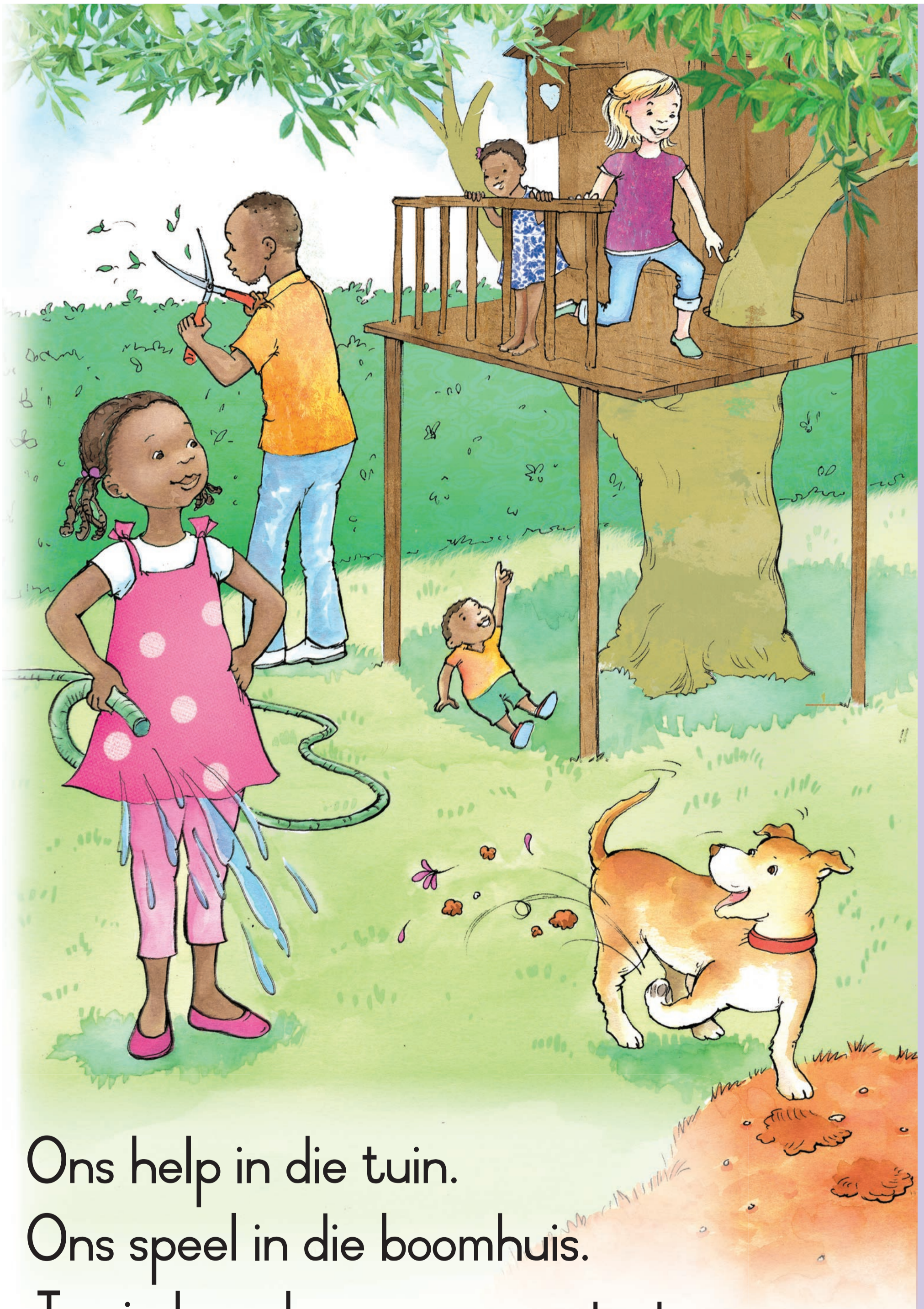
My naam is Bongi. Ek is sewe jaar oud.
Dit is my sussie, Tumi.
Dit is my maat, Anita.



Dit is my boetie, Themba.
Dit is my ma en my pa.
Dit is ons hondjie, Jessie.

Ons speel graag.
Ons lees graag.





Ons help in die tuin.
Ons speel in die boomhuis.
Jessie hou daarvan om gate te grawe.

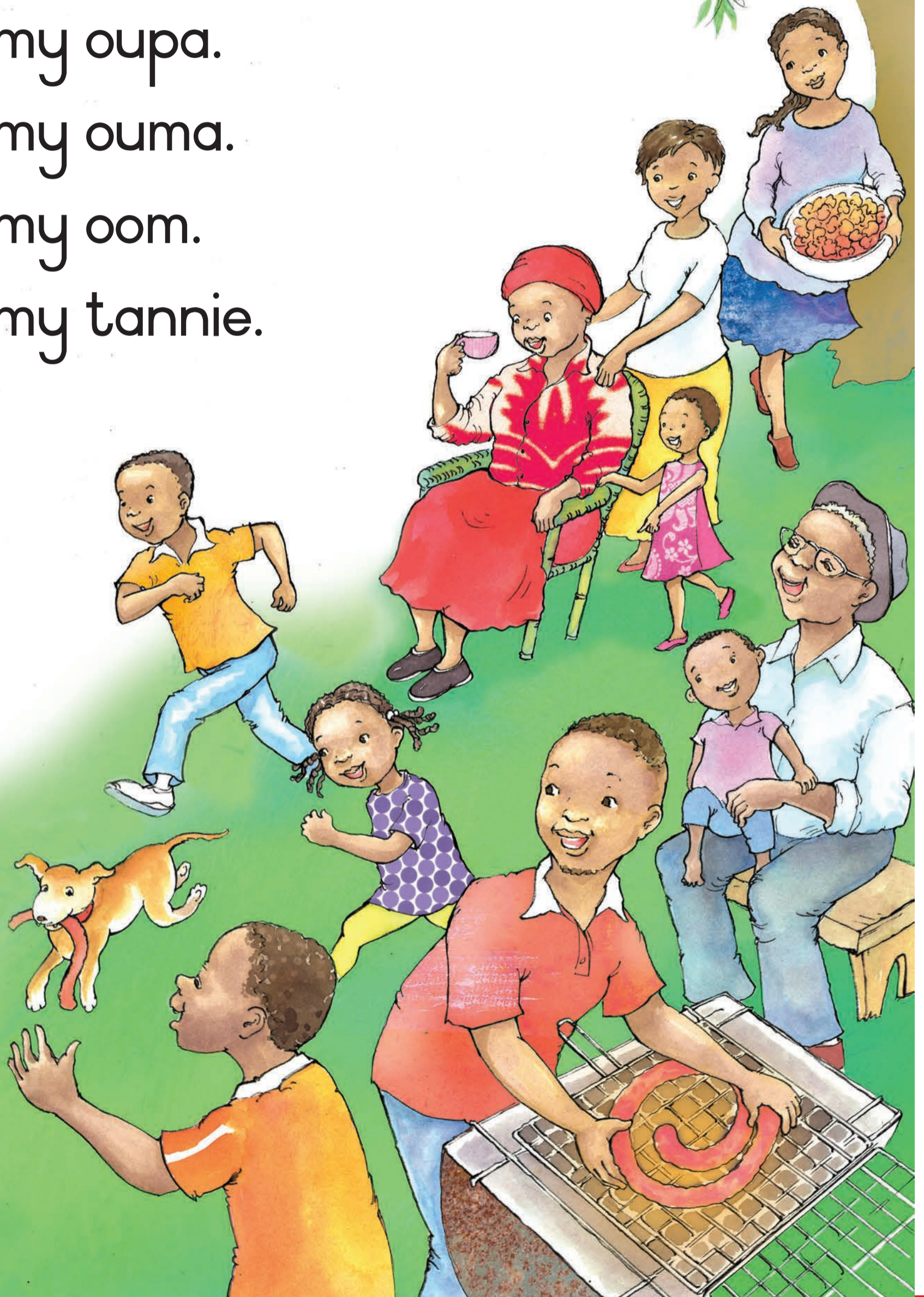
Ons is 'n groot, gelukkige familie.

Dit is my oupa.

Dit is my ouma.

Dit is my oom.

Dit is my tannie.



Danie, André, Anita en Jabu is my maats. Ons speel graag.



Dit is lekker om maats te hê.
Dit is lekker om 'n hondjie in die huis
te hê.

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n keurversameling van stories, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lê en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.



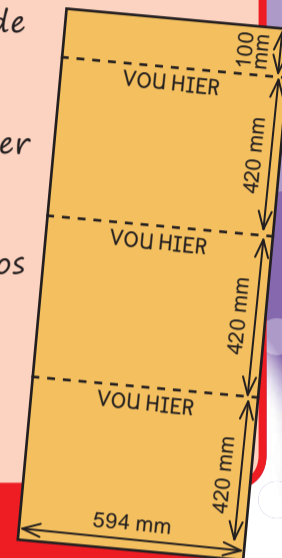
Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies



- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorsleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.



- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsels vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsels met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare inkt om op die oorlegsels te skryf.



Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

ISBN 978-1-4315-2769-4



9 781431 527694



ISBN 978-1-4315-2769-4

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.



basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay

